

***Rezumat asupra investigării cazului inițiat prin Dispoziția Consiliul
Administrativ al Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței nr.AA-28 din
13 mai 2011, modificată prin Hotărârea Consiliul Administrativ al Agenției
Naționale pentru Protecția Concurenței nr. AA-12 din 01.03.2012 și prin Decizia
Plenului Consiliului Concurenței nr. 1 din 30 august 2013***

Consiliul Administrativ (CA) al Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței (ANPC) prin Dispoziția nr. AA-28 din 13 mai 2011 a inițiat efectuarea unei investigații privind verificarea respectării Legii nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței de către Î.S.C.A „Air Moldova” și „Holiday-Service” S.R.L. Urmare a constatărilor pe marginea investigației, Plenul Consiliului Concurenței, la 30 august 2013, prin Decizia nr. 1 din 30.08.2013 de modificare a Dispoziției CA al ANPC nr. AA-28 din 13 mai 2011 modifică obiectul investigației și perioada supusă investigării. Astfel, prin Decizia nr. 1 din 30.08.2013, Plenul Consiliului Concurenței decide: „de a iniția investigația acțiunilor anticoncurențiale pe piața operării zborurilor și comercializării biletelor avia cu destinația Chișinău-Antalya-Chișinău și stabilește perioada supusă investigării anii 2007-2013”.

Acte și fapte constatate

Rețele paralele de acorduri verticale pe piața prestării serviciilor de transport aerian de pasageri la cursele cu destinația Chișinău-Antalya-Chișinău (KIV-AYT-KIV).

În perioada 2007-2013, Î.S.C.A. „Air Moldova”, pentru efectuarea curselor cu destinația KIV-AYT-KIV, încheie contracte de transport aerian cu tur-operatorul „Holiday-Service” S.R.L..

Compania aeriană „Turkish Airlines”, în perioada 2007-2013, pentru efectuarea curselor aeriene cu destinația KIV-AYT-KIV, încheie contracte charter cu tuoperatorul „Scavolin” S.R.L.

În anul 2010 compania aeriană „AtlasJet” încheie contracte charter de transport aerian pentru efectuarea curselor cu destinația KIV-AYT-KIV, cu „MOBSEB GRUP” S.R.L., iar în perioada anilor 2011-2013 contractele date sunt încheiate cu „Scavolin” S.R.L..

Î.M. „Moldavian Airlines” S.A. în anii 2012-2013 încheie contracte de transport charter cu destinația KIV-AYT-KIV, cu Biroul de Excursii și Turism „Voiaj International & Co” S.R.L..

În contextul celor expuse, în esență, se atestă că, fiecare din companiile nominalizate mai sus, pentru efectuarea curselor aeriene regulate cu destinația KIV-AYT-KIV, încheie contracte de transport aerian doar cu unul și același tur-operator, pe întreaga perioadă expusă mai sus, fără a ține cont de condițiile cu

privire de operarea acestor zboruri prevăzute în tratate, acte legislative și normative.

De asemenea, se atestă că, tur-operatorii deserviți de o companie aeriană în privința consolidării cursei aeriene, **nu utilizează serviciile unei alte companii aeriene care deserveșc un alt turoperator.**

Încheierea și realizarea unor contracte de transport aerian de efectuare a curselor cu destinația KIV-AYT-KIV între o companie aeriană și tu-roperator, pe întreaga perioadă estivală, impun obligația de a se servi și a se deservi doar parte pe parte a aceluiași contract.

Astfel, constatăm că contractele de tip charter încheiate între:

- Î.S.C.A. „Air Moldova” și „Holiday-Service” S.R.L., **în perioada 2007-2013**

Contractul de transport aerian după natura sa se încadrează în categoria de „impunere a mărcii unice” – Beneficiarul cursei poate să se aprovizioneze doar de la Î.S.C.A. „Air Moldova” în combinație cu obligațiunea Î.S.C.A. „Air Moldova” de a-și vinde produsele doar beneficiarului cursei conduce la limitarea concurenței reale pe piață).

- „TurkishAirline” și „Scavolin” S.R.L. **în perioada 2007-2013;**
- „AtlasJet” și „Scavolin” S.R.L. **în perioada 2011-2013;**
- Î.M. „Moldavian Airlines” S.A. și Biroul de Excursii și Turism „Voiaj International & Co” S.R.L. **în perioada 2012-2013,**

care au ca obiectiv contractarea curselor doar cu un singur tur-operator/grup de tur-operatori, în esența sa, sînt contracte de distribuție exclusivă. Cu considerarea acoperirii de către aceste acorduri a 100% din piața serviciilor de transport aerian, constatăm prezența unor rețele de acorduri verticale paralele restrictive.

În contextul celor sus-menționate, contractele charter de transport aerian pentru efectuarea curselor cu destinația KIV-AYT-KIV, prin efectul cumulativ al rețelilor verticale similare practicate de companiile aeriene și tur-operatori, conduc la eliminarea concurenței pe piața serviciilor de transport aerian, limitează accesul pe piață pentru alți tur-operatori și conduc la împărțirea pieței și surselor de aprovizionare

Numărul de curse cu destinația KIV-AYT-KIV efectuat de Î.S.C.A. „Air Moldova” fiind prestabilit și acoperit suta la sută de contractele cu tur-operatorii, conduce la limitarea cercului de cumpărători.

Acțiunile turoperatorilor „Holiday-Service” S.R.L., „Voiaj International & Co” S.R.L. și „Solei-Turism” S.R.L..

Tur-operatorii „Holiday-Service” S.R.L., „Solei-Turism” S.R.L., și Biroul de Excursii și Turism „Voiaj International & Co” S.R.L. au încheiat în anii 2007, 2008, 2009, pentru fiecare an în parte, pe perioada estivală **contract de colaborare.**

Contractele de colaborare conțin prevederi ce indică expres intenția comună a părților de a se comporta pe piață într-un mod identic.

Comportamentul acestora constă în prezentarea unul către celălalt a informațiilor de genul: prețul fix de comercializare a unui loc la cursa KIV-AYT-KIV, prezentarea copiilor contractelor de vânzare a blocului de locuri încheiate cu contragenții pentru cursa dată, repartizarea contragenților etc.

„Holiday-Service” S.R.L., Biroul de Excursii și Turism „Voiaj-International & Co” S.R.L., „Solei-Turism” S.R.L. în fapt, practică același preț la comercializarea biletului avia la cursa KIV-AYT-KIV către contragenții săi.

În ceea ce privește comercializarea pachetului turistic, tur-operatorii, „Holiday-Service” S.R.L., „Voiaj International & Co” S.R.L., „Solei-Turism” S.R.L., în anul 2007, stabilesc aceeași mărime a adaosului comercial la costul total inclus în pachetul turistic.

Biroul de Excursii și Turism „Voiaj International & Co” S.R.L. susține că, în momentul ce se semnează un contract de transport aerian pentru cursa KIV-AYT-KIV, beneficiarul devine monopolist pe locuri la aeronava dispusă pentru cursa respectivă cu dreptul de a revinde din locuri și dispune de posibilitatea de a dicta prețul de comercializare a biletului avia și indirect pe piața pachetelor turistice cu destinația turistică Antalya.

Acțiunile turoperatorlor „Scavolin” S.R.L., „Transenca-Tur” S.R.L., „Anesto-Tur” S.R.L. și „Tur-34” S.R.L.

În privința comercializării biletului avia/loc la cursa KIV-AYT-KIV tur-operatorul „Scavolin” S.R.L. practică o schemă identică aplicată de către turoperatorul „Holiday-Service” S.R.L.. Astfel, tur-operatorul „Scavolin” S.R.L. încheie în perioada anilor 2007, 2008, 2009, pentru fiecare an în parte, **contract de colaborare**.

Respectivul contract conține clauze contractuale ce indică la o intenție comună de a se comporta pe piața într-un mod identic.

Acțiunile turoperatorilor „Holiday-Service” S.R.L. și Î.C.S. „Tez Tour” S.R.L.

- *Contractele 2010, 2011, 2012, 2013* sunt încheiate între tur-operatorii concurenți pe piața comercializării locurilor/biletelor avia la cursele cu destinația KIV-AYT-KIV precum și pe piața comercializării pachetelor turistice;
- *contractele 2010, 2011, 2012, 2013* sunt, conform denumirii, contracte de achiziționare a blocului de locuri **în cadrul programului charter pentru respectivii ani. Reținem că, subiecții contractelor sunt parte la contractul de transport aerian, care au obligațiunea solidară de a executa respectivul contract, fapt ce din start presupune o colaborare intru îndeplinirea contractului prenotat;**
- *contractele 2010, 2011, 2012, 2013* conțin repartizarea locurilor către Î.C.S. „Tez Tour” S.R.L., indicarea costului unui loc, care trebuie achitat de către Î.C.S. „Tez Tour” S.R.L.

Mărimea prețului – acesta este identic pentru toți tur-operatorii cu care „Holiday-Service” S.R.L. are încheiate contracte prin care se achiziționează de la „Holiday-Service” S.R.L. un anumit număr de locuri pentru programa charter la cursele cu destinația KIV-AYT-KIV - sezonul de vară an. 2010, 2011, 2012, 2013.

Faptul că, „Holiday-Service” S.R.L și Î.C.S. „Tez Tour” S.R.L., cu considerarea raporturilor lor de cooperare generate de obligația de a respecta contractul de transport aerian, stabilesc printr-un acord de achiziție un preț de procurare a locurilor avia pentru Î.C.S. „Tez Tour” S.R.L., care depășește costul (cu taxe incluse) unui loc în navă, și că nu există o explicație a aplicării acestui preț decât generarea respectivului prin înțelegere între părți, permite constatarea unui acord anticoncurențial încheiat între „Holiday-Service” S.R.L. și Î.C.S. „Tez Tour” S.R.L. de stabilire a prețului. Impactul negativ direct al acordului, constă în fixarea unui preț la procurarea biletului avia, care fiind parte componentă a pachetului turistic influențează direct prețul ultimului. Pachetul turistic este, la rîndul său, vîndut agențiilor de turism, care au sarcina de al vinde consumatorului final. Dat fiind că toți participanții activează pe piață pentru a realiza o afacere și nu o binefacere, fiecare, la etapa respectivă, aplică la produsul turistic adaosul său comercial. De notat că, spre deosebire de Î.C.S. „Tez Tour” S.R.L. care practic nu are concurenți pe potriva sa, agențiile de turism trebuie să înfrunte o concurență acerbă din partea tur-operatorilor care vînd direct pachete turistice consumatorilor finali. Pînă la urmă, anume consumatorii finali sunt cei care achită prețul biletului avia în calitate de componentă a pachetului turistic, fiind afectați de acordul anticoncurențial încheiat între tur-operatori.